

CLOSE-UP

JONGE MUZIKANTEN EN ACTEURS HERONTDEKKEN 'BEZETTE STAD'

Het is een kleurrijk gezelschap van rappers dat in de KVS-box een hedendaagse bewerking presenteert van de legendarische dichtbundel 'Bezette stad' van Paul Van Ostaijen.

RAPPEN MET VAN OSTAIJEN

Rappers aan de slag met gedichten van Paul Van Ostaijen. 'De kunsten kunnen nog iets leren van hiphop: creëer iets met het weinige dat je hebt.' © Ivan Put

VAN ONZE MEDEWERKER

WOUTER HILLAERT

BRUSSEL | Zes microfoons, een handvol boxen en een laag podiumje, met het publiek er in een cirkel rond: de setting voor *Bezette Stad* is bewust kaal gehouden. Aan één muur hangt als in een nachtwinkel wel een rek met kleurige blikjes, plastic flessen en doosjes thee. Maar ook die zijn bij elkaar gescharreld. Het extra productiebudget voor de voorstelling bedraagt, naast de lonen, zo goed als nul euro. Een statement tegen consumptiedrift. In dit non-decor staan rond regisseur Ruud Gielens de zes spelers-rappers van *Bezette Stad* op een kluitje. Je herkent ze aan hun wippende voeten, hun wiegende kop. Stilstaan valt hen moeilijk, er is die *vibe* in hun lijf. Zoemend repeteren ze voor hun openingsvoorstelling in de KVS-box, nadat elk van hen eerst buiten op straat een solo heeft gedaan. 'Heel het theater, blabla. Al die brave kaka, blabla.'

'Luisteren naar elkaar!', ordon-

neert Gielens in drie talen.

Het zijn niet de minsten die hier staan: Kris Strybos ofte Scale van de St. Andries Mc's, de Brussels-Congolese rapper Pitcho, de Nederlander Joost Maaskant, zangeres-actrice Ellen Schoenaerts en de *streetwise* acteurs Karim Kalonji en Serdi Alici van Union Suspecte. Stuk voor stuk individuen die Gielens tot één freestyle probeert te brengen. Als ze na een wervelende repetitie in één ontwarbaar web over de grond liggen, is dat de perfecte spiegel van het grootstadportret dat beoogd wordt.

De basis vormde Van Ostaijens dichtbundel *Bezette Stad*, die in 1921 werd uitgebracht als een ontredderde en versplinterde evocatie van de bezetting van Antwerpen tijdens de Eerste Wereldoorlog. Woorden en typografieën dollen met elkaar en met het dadaïsme. De sfeer van destructie is alom. '*NIHIL/ dat is het woord/ vernietiging*'.

Pitcho, die pas zijn nieuwe cd *Crise de Nègre* uitbracht, kreeg tijdens de repetities veel ontzag voor de dichter Van Ostaijen. 'Zijn woorden staan precies waar ze moeten staan. Ze dragen ook

veel verder dan hun loutere betekenis. Er is hun vorm, hun context, hun sonoriteit. Ik zie een sterke link met de rap, ja.'

Van Ostaijen gebruikte evenwel geen rijm. 'Rijm is dan ook maar de eerste stap in rap. Hij springt meteen naar het volgende level: de woorden samen doen klinken, ze een andere dimensie geven. *Rue* verbinden met *urne*, dat spel. Hij doet dat erg goed', aldus Pitcho.

Voor de voorstelling vroeg Gielens de acteur-rapper Jeroen Perceval om op basis van Van Ostaijen een tekst te schrijven over de vraag door wie of door wat Brussel vandaag bezet wordt. 'Iedereen voert zijn eigen kleine bezetting uit in deze grootstad', zegt Gielens. 'Het is de zoektocht naar die paar vierkante meter waarop je kunt leven. Zestig procent van de Brusselaars is ingeweken.'

Voor Scale zit de link met Van Ostaijen in zijn *do-it-yourself* filosofie. 'Vooral hoe hij geld ronselde voor zijn drukwerk, staat me erg aan: een vroege vorm van zelfor-

ganisatie. Ook zijn typografie herken je vandaag nog in alle boekjes, flyers en graffitikunst die rond hiphop worden gecreëerd. Het is een verzet vanuit de marge. Zelf heb ik trouwens ook twee jaar een stukje Antwerpen bezet, in een caravan waar nu het nieuwe gerechtsgebouw staat.'

Blingbling

De gezamenlijke rap die in de Box wordt gerepeteerd, sluit daar naadloos bij aan. Unisono rijgen zes stemmen allerlei merknamen aan elkaar: Ikea, Zara, 'obey your thirst', shopping hall, Prada, 'BBC, niets te zien', money, farmacie.

Is het puur nihilisme, zoals bij de naoorlogse Van Ostaijen, of zit er meer achter? 'Ook Van Ostaijen wou de dingen niet zomaar afbreken, maar vanuit die afbraak weer iets nieuws opbouwen', nuanceert Gielens. 'Zo stellen ook wij de vraag: wat zou bezetting vandaag kunnen zijn? Het is niet alleen hopeloos.'

Hun visie op verzet leidt tot een heel ander plaatje dan de blingbling-hiphop die MTV spuwt. 'Velen kennen alleen 50 Cent en Lil Wayne, maar er hebben zich in dertig jaar tijd evenveel stijlen in hiphop ontwikkeld als in het theater', aldus Pitcho. 'Wel blijven heel wat rappers nog altijd bij de basis: niets hebben en je toch willen uitdrukken. Hiphop is een middel, een antwoord op de vraag: wat kunnen we als mensen nog doen? Het is goed om apart te blijven.'

Tegelijk frustreert het Scale dat hiphop nog steeds niet erkend is als kunstvorm. 'We zitten nu al aan de vierde generatie die nooit subsidies kreeg. Waarom? Omdat de echte spirit van hiphop zoveel jongeren aanspreekt dat het wel eens gevaarlijk zou kunnen worden? Ik vind dat breakdance een olympische sport zou moeten worden. En zit graffiti niet heel dicht bij fotorealisme? Zijn dj's dan geen muzikanten? En rappers geen dichters? De kunsten kunnen nog iets leren van hiphop: creëer iets met het weinige dat je hebt. Ontwikkel je stem.'

Tot 13 maart in KVS-box, Arduinkaai 9, Brussel, tel. 02-210.11.12. Daarna nog op 18-19 maart in Stuk, Leuven (016-320.320) en op 26 maart in CC Genk (089-65.44.80).

ONLINE
www.kvs.be

'Breakdance zou een olympische sport moeten zijn'